این صفحه پیام‌ها، متن‌ها، عکس‌نوشت‌ها و خبرهای کوتاه منتشر شده در فضای مجازی را بازنشر می‌دهد. تلاش بر این است که دیدگاه‌ها و نظرات کاربران اندیشمند شبکه‌های اجتماعی در عرصه مکتوب هم دیده شود.

آیینه نفس

مقدس‌مآبان ترسو جانشینان بی‌شهامت خوارج

استاد شهید مرتضی مطهری(ره):

در دوره‌های بعد، جمود و جهالت و تنشّک و مقدس‌مآبی و تنگ‌نظری خوارج برای دیگران باقی ماند اما شجاعت و شهامت و فداکاری از میان رفت. خوارج بی‌شهامت یعنی مقدس‌مآبان ترسو، شمشیر پولادین را به کناری گذاشتند و از امر به معروف و نهی از منکر صاحبان قدرت که برای‌شان خطر ایجاد می‌کرد صرف نظر کردند و با شمشیر زبان به جان صاحبان فضیلت افتادند. هر صاحب فضیلتی را به نوعی متهم کردند به طوری که در تاریخ اسلام کمتر صاحب فضیلتی را می‌توان یافت که هدف تیر تهمت این طبقه واقع نشده باشد. یکی را گفتند منکر خدا، دیگری را گفتند منکر معاد، سومی را گفتند منکر معراج جسمانی و چهارمی را گفتند صوفی، پنجمی را چیز دیگر و همین‌طور، به طوری که اگر نظر این احمقان را ملاک قرار دهیم هیچ وقت هیچ دانشمند واقعی مسلمان نبوده است. وقتی که علی(ع) تکفیر بشود، تکلیف دیگران روشن است. بوعلی سینا، خواجه نصیرالدین طوسی، صدرالمتألهین شیرازی، فیض کاشانی، سیدجمال‌الدین اسدآبادی و اخیراً محمد اقبال پاکستانی از کسانی هستند که از این جام جرعه‌ای به کام‌شان ریخته شده است. خواجه نصیرالدین طوسی که از طرف شخصی مسمّی به «نظام‌العلماء» مورد تکفیر واقع شد، می‌گوید:

نظام بی‌نظام ار کافرم خواند — چراغ کذب را نبود فروغی
مسلمان خوانمش زیرا که نبود — دروغی را جوابی جز دروغی

منبع: کانال رسمی «بنیاد شهید مطهری» در تلگرام به استناد کتاب جاذبه و دافعه علی (ع)، ص ۱۴۱-۱۴۰

ترامپ پیروز انتخابات ۲۰۲۴ در رقابت با بایدن

کانال تلگرامی «پایش امریکا»خبر داد: طبق نتایج نظرسنجی انجام شده توسط مرکز مطالعات سیاسی امریکا در دانشگاه هاروارد و مؤسسه افکارسنجی هریس، اگر انتخابات ریاست‌جمهوری ۲۰۲۴ امریکا امروز بین ترامپ و بایدن برگزار شود، تعداد آرای رئیس‌جمهور سابق از آرای رئیس‌جمهور کنونی این کشور بیشتر خواهد شد.

انسان یکباره معتاد نمی‌شود

کانال تلگرامی «یادداشت‌های یک کارمند» بخشی از یادداشتی از «نادر ابراهیمی» را به اشتراک گذاشت. ابراهیمی در این بخش نوشته است: انسان آهسته آهسته عقب‌نشینی می‌کند. هیچ‌کس یکباره معتاد نمی‌شود، یکباره سقوط نمی‌کند، یکباره وا نمی‌دهد، یکباره خسته نمی‌شود، رنگ عوض نمی‌کند، تبدیل نمی‌شود و از دست نمی‌رود. زندگی بسیار آهسته از شکل می‌افتد و تکرار و خستگی، بسیار موذیانه و پاورچین رخنه می‌کند. قدم اول را اگر به سوی حذف چیزهای خوب برداریم، شک مکن که قدم‌های بعدی را شتابان برخواهیم داشت...

هزینه‌های نظامی امریکا چقدر است؟

کانال تلگرامی توئیت پرس خبر داد: مجلس نمایندگان امریکا لایحه سیاست دفاعی ۷۶۸ میلیارد دلاری را تصویب کرد. امریکا امسال با ۷۷۸ میلیارد دلار، بیش از مجموع ۱۱ کشور بعد از خود، هزینه سیستم دفاعی و بودجه نظامی کرد و این در حالی است که امسال چین ۲۵۲ میلیارد دلار، هند ۷۲/۹ میلیارد دلار، روسیه ۶۱/۷ میلیارد دلار، انگلیس ۵۹/۲ میلیارد دلار، عربستان ۵۷/۵ میلیارد دلار و آلمان ۵۲/۸ میلیارد دلار خرج نظامی خود کرده‌اند.

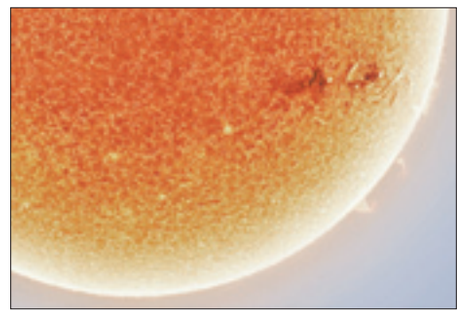

واضح‌ترین عکس از خورشید

کانال تلگرامی تبیان نوشت: این عکس واضح‌ترین و شفاف‌ترین عکس از خورشید است که تاکنون گرفته شده و چرخش‌ها و الگوهایی شبیه «پر» در کنار لکه‌های تیره خورشیدی دیده می‌شوند.

کاربران شبکه‌های اجتماعی روز دانشجو را گرامی داشته و از آسیب‌های جنبش دانشجویی نوشتند

جنبش ۷۰ ساله دانشجویی نیازمند جهاد علمی

با فرارسیدن روز دانشجو کاربران شبکه‌های اجتماعی ضمن گرامیداشت یاد شهدای این روز در مبارزه با استعمار، از آسیب‌های جنبش دانشجویی نوشتند. کاربران اذعان داشتند که جنبش دانشجویی اثرگذاری سابق خود را از دست داده و باید هویت و پیشتازی خود را با جهاد علمی و خلاقیت و نوآوری در برنامه‌ریزی بازیابد. در ادامه بخش‌هایی از واکنش‌های کاربران مرور شده است.

■ **حسین اصغری:**
«تا ۱۶ آذر ۱۳۳۲ در هیچ کشوری در دنیا سابقه نداشت که نیروهای نظامی وارد محوطه دانشکده‌ها شوند، دانشجویان را به گلوله ببندند. تنها حادثه مشابه آن سال‌ها بعد، در دهه ۱۹۷۰، در دانشگاه کنت در امریکا رخ داد». بخشی از یادداشت ابراهیم یزدی به مناسبت روز دانشجو

■ **علی پارسانیا:**
دانشجویی که سیاسی نیست، «دانشجو» نیست؛ «داده‌جو» است، زیرا مرتبه عالی «دانش»، «باور» است و «عمل» صورت تحقق یافته «باور» است و عمل را گریزی از «سیاست» نیست. #روز_دانشجو

■ **شهرام حلاج:**
آنچه یک روز یا یک تاریخ در تقویم‌ها را ویژه ساخته است با نام روز دانشجو نه تنها دانش‌دوستی و دانشجویی بلکه دلیری، دردمندی و دلسوزی برای مردم و کشور است. هر روز و همیشه روز دانشجو است برای آنان که وارستگی، توانایی و دلیریِ همیشه در شأن دانشجو کوشیدن را در خویشتن فراهم آورند. (امروز و همه روزهای پس از ۱۶ آذر)

■ **داود گودرزی:**
جنبش دانشجویی در ایران به‌رغم قدمت ۷۰ ساله و اثرگذاری‌های فوق‌العاده در ادوار مختلف تاریخ معاصر اوضاع خوبی ندارد. جهاد علمی به خصوص در موضوعات علوم انسانی، استقلال فکری، پیشتازی در موضع‌گیری‌ها، شناخت دقیق دوست و دشمن و خلاقیت و نوآوری در استفاده از قالب‌های نو و طراحی برنامه‌های جذاب می‌تواند جنبش دانشجویی را همچنان باهویت و محکم در سپهر سیاسی و اجتماعی ایران زنده و مؤثر نگه دارد.

■ **نجاح محمدعلی:**
امام علی(ع) می‌فرماید: علم بدون عمل، وبال و مزاحمت، و عمل بدون علم نیز گمراهی و انحراف است. در مکتب اسلام، همان قدر که عمل کردن به علم اهمیت دارد، عمل بدون علم نیز نکوهش شده است. علمِ معرفت‌آور و بینش‌زا به عمل فرد ارزش می‌دهد. روز دانشجو مبارک باد.

■ **علی جعفری:**
روز دانشجو نماد استکبارستیزی جریان دانشجویی مسلمان است و متعلق به امثال شریعت‌رضوی‌ها، چمران‌ها، فخری‌زاده‌ها و همه دانشگاهیانی است که با علم و عمل خود فرش قرمز را از زیر پای امریکایی‌ها کشیدند، نه آنها که به دنبال پهن کردن فرش قرمز برای امریکایی‌ها هستند.

■ **علی نادری:**
دانشجو جوان است و جوان هم باید جوانی بکند. اما دانشجو مسئولیت‌پذیر هم هست، دردمند است، دغدغه دارد چون آرمان‌طلب است و کمال‌گرا. جوان آرمان‌طلب نعمتی است برای کشور، قدرش را بدانیم، با جوان خوشگذران جایگزینش نکنیم. #روز_دانشجو مبارک!

■ **محمدرضا جوادی یگانه:**
حکایت آن سه قطره خون، حکایت آرمان‌خواهی، آزادگی، عقلانیت، مبارزه توأمان با استبداد و استکبار و با ظلم و جهل، و تلاش برای استقلال و آزادی، در سنت دانشجویی ایران است، سنت دانشجویی، کنشگر مرزی بین واقعیت و حقیقت است که ایران امروز بیش از هر زمان دیگری نیازمند آن است. #روز_دانشجو

■ **عبدالله گنجی:**
صحبت‌های دانشجویان با رئیسی خیلی صریح و بی‌پرده بود. در کجای دنیا سراغ دارید در روزی که متعلق به دانشجوست سران سه قوه در جمع آنان حاضر شوند و خود را در معرض انتقاد و اعتراض و حتی توهین قرار دهند؟ در کجا سراغ دارید تریبون نماز جمعه در اختیار نقادی دانشجو قرار گیرد؟ #افتخار

فهم برعکس از درآمد دانشگاه و دانشجو در ایران

محمدرضا اسماعیلی در کانال تلگرامی خود نوشت: ۱۶ آذر روز دانشجو است. سال‌ها پیش مرحوم دکتر حسن حبیبی کتابی در شرح احوال زندگی‌اش منتشر کرد و عنوان آن را گذاشت: «حسبِ حالِ یک دانشجوی حرفه‌ای(!)». شخصاً باور دارم که زندگیِ دانشجویی از یک حدی نباید طولانی‌تر شود و فرد باید بتواند با فاصله گرفتن از حال و هوای دانشجویی، وارد جریانِ زندگیِ عادی شود. «زندگی دانشجویی» واجد محدودیت‌هایی است و این محدودیت‌ها در کوتاه‌مدت بسیار «سازنده»، ولی در بلندمدت می‌تواند بسیار مخرب باشد.

زندگی واقعی، مستلزم درآمد است و زندگی بدون درآمد، در بلندمدت، مخرب است. یکی از بزرگ‌ترین مشکلات دوره دکترا در ایران است که دانشجو، درآمدی ندارد. لذا همزمان با دانشجوی دکترا بودن باید «کار» کند. این باعث می‌شود که دوره دکترا در ایران شدیداً «بی‌کیفیت» شود. عملاً دکترا تبدیل می‌شود به یک «تایتل».

زندگی دانشجویی بلندمدت، وقتی مفهوم دارد که در کشور «بورسیه‌های تحصیلی» شکل گرفته باشد و «دانشجوی حرفه‌ای» بتواند چندسال «متمرکز» روی یک موضوع «کار» کند. (حدود ۱۰ هزار ساعت روی «یک موضوع» وقت بگذارد، نه اینکه سه، چهار مقاله تولید کند!)

در ژاپن و امریکا دانشجوی لیسانس و فوق‌لیسانس ناگزیر است که در «شهریه دادن» به دانشگاه، مشارکت کند (یا تمام شهریه را بدهد، یا اینکه بخشی از شهریه را)، و لذا بسیاری از دانشجوهای دوره لیسانس (و بعضاً فوق‌لیسانس) همزمان با تحصیل، «کار پاره‌وقت» (که در ژاپن به آن «آروبایتو» گفته می‌شود) انجام می‌دهند ولی دانشجوی دکترا چون از دانشگاه (یا استادش) «پول» می‌گیرد، روی پژوهش «متمرکز» است. این در ایران برعکس است! چرا؟ چون یک باور عمومی وجود دارد که هزینه تحصیل دوره لیسانس (و فوق‌لیسانس) را باید «دولت» بدهد و هزینه تحصیل دوره دکترا را «خود دانشجو» باید با کار کردن در شرکت‌ها/ مؤسسات دربیاورد! کاملاً برعکس!

تا زمانی که تمام بار آموزش عالی در دوره کارشناسی و کارشناسی ارشد را روی دوش دولت بگذاریم (فرقی هم نمی‌کند، چه دولت حسن روحانی باشد چه دولت محمود احمدی‌نژاد) و بعد بار تحصیل در دوره دکترا را روی دوش «خود دانشجو» بگذاریم(!)، مسئله «کیفیت آموزش/ پژوهش» در ایران اصلاح نخواهد شد.

دانشجوی لیسانس در سن و سالی است که بتواند بفهمد در زندگی هیچ چیزی «مُفت» (بی‌هزینه) نیست. لذا باید در هزینه‌های آموزش عالی «مشارکت» کند. دانشجوی دکترا هم در سن و سالی است که می‌خواهد «عصاره زندگی و استعدادش» را روی یک موضوع بگذارد، لذا باید پول بگیرد.

این مفهومِ ساده، در ایرانِ ما، برعکس جا افتاده است. چرا؟ داستان مفصلی دارد (که ضروری است به آن پرداخته شود).

■ **دانشگاه آزاد**
شوربختانه و دردمندانه یکی از بهترین مجموعه‌های آموزشی دنیا با انبوهی ساختمان و امکانات آموزشی، تحت عنوان یک کلمه (که بعدها بار توهین به خود گرفت: «آزاد») نتوانست به سطح دانشگاه‌های مطلوب دنیا برسد و بی‌کیفیت باقی ماند.

یعنی همان پس‌زمینه ذهنیت عمومی، که گمان می‌کند تحصیل باید «مفت» باشد، گمان می‌کند اگر کسی برای تحصیل پول داد، یعنی که به «دانشگاه بی‌کیفیت» رفته است. این ذهنیت باعث شد دانشگاه آزاد تا همیشه، یک «دانشگاه دست دوم» باقی بماند. دردناک بودن این واقعیت، وقتی است که بدانیم بسیاری از دانشگاه‌های صاحب‌نام در امریکا «دانشگاه آزاد» بوده/هستند (مثلاً دانشگاه پرینستون). تحصیل در آنها از جیب دولت نبوده/نیست. دانشجو خودش در «اقتصاد آن دانشگاه» (و در هزینه‌های تحصیلش) مشارکت دارد.

■ **برعکس بودن دانشگاه**
یکی دیگر از نمادهای این برعکس فکر کردن (در بحث دانشگاه) را می‌توان با نگاه به سازمان‌های نظام مهندسی در ژاپن و امریکا و مقایسه با کشورمان ملاحظه کرد. تعداد مهندسین دارای «پروانه نظام مهندسی ساختمان» در ایران حدود ۶۰۰هزار نفر است در حالی که در امریکا (با جمعیتی بیش از چهار برابر جمعیت ایران) این عدد ۸۰۰هزار نفر است!

تربیت این تعداد مهندس در یک «بازار کار محدود»، نمونه دیگری از سیاستگزاری اشتباه و درک ناصحیح از مفهوم دانشگاه و دانشجویی است.

■ **روز دانشجو مبارک است؟!**
به عنوان یک دانشجوی حرفه‌ای که (خواسته یا ناخواسته) در مسیرِ جریان زندگی دانشگاهی قرار گرفت، واقعاً نمی‌دانم چرا باید روز دانشجو را تبریک گفت؟ وقتی که ماهیت دانشگاه برعکس است. تبریک از چه بابت؟ از بابت اینکه آفرین بر شما که قرار است «تایتل» دکترا را کسب کنید؟ یا تبریک به شما که قرار است به خیل انبوه مدرک‌داران بپیوندید؟ روز دانشجو مبارک اگر که به مفهوم «دانشگاه» از منظر صحیحش نگاه کنیم (و برای تجارب «بشر» - و دیگر کشورها - در این حوزه احترام قائل شویم). دانشگاه باید بتواند در «حل مشکلات امروز اجتماع» مشارکت کند، نه اینکه «مدرک دکترا» صادر کند.

واقعاً امریکا خیرخواه ماست!

قیس قریشی در توئیتی نوشت: با اسلحه امریکایی کشته می‌شویم! با جنگ‌های امریکا آواره می‌شویم! با تحریم‌های امریکا فقیر می‌شویم! و امریکا نگران حقوق بشر ماست، نگران آینده بچه‌های ماست، نگران آزادی‌های ماست..! خرهای مزرعه هم باور دارند امریکا خیرخواه ماست...

واقعیت بازار ارز

مصطفی قمری‌وفا در توئیتی نوشت: روزانه بیش از ۱۰۰ میلیون دلار در بازار رسمی نیما معامله می‌شود؛ حدود ۷۰ درصد بیشتر از پارسال. عرضه ارز به‌صورت اسکناس در بازار متشکل ارزی هم تاکنون ۳/۷ برابر مدت مشابه پارسال است. واقعیت بازار ارز این است: روان، در دسترس و با قیمت‌های مبتنی بر سازوکار عرضه و تقاضا. #بانک_مرکزی

باغ اسرارآمیز سنگی سیرجان

کانال تلگرامی «نشنال جئوگرافی» نوشت: باغ سنگی باغی است اسرارآمیز که شبیه هیچ یک از باغ‌های دیگر نیست. درختان کوتاه و بلند این باغ همگی خشک و بی‌بار، به صورت منظم و با فاصله از هم بدون ریشه در خاک قرار گرفته‌اند. سنگ‌های بزرگ و کوچک در نظمی نامعین با سیم‌های ضخیم و طناب‌های بلند و محکم از شاخه‌های این درختان آویزان شده‌اند و میوه درختان را تداعی می‌کنند. درویش‌خان این باغ را به یاد و به جای باغ واقعی از دست رفته‌اش ساخته است. در خصوص پیدایش این باغ گفته می‌شود که در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی، درویش‌خان اسفندیارپور از کشاورزان و زمین‌داران منطقه، در جریان اصلاحات ارضی، مقدار زیادی از زمین‌های خود را از دست می‌دهد. او که از نعمت تکلم و شنیدن محروم بوده است، به نشانه اعتراض، درخت‌های خشک شده باغش را با سنگ‌ها تزئین می‌کند. درویش‌خان تمام سال‌های عمر خود را برای ساخت این باغ سنگی صرف کرد و از تکنیک‌های ویژه‌ای استفاده نمود که اسرارش ناگفته در دل خاک رفتند. آویزان کردن هر سنگ و احداث هر یک از درختان که طی سال‌های متمادی به انجام رسید برای شخص درویش‌خان از معنای خاصی برخوردار بوده است.

خودروی الکترونیکی مرسدس بنز میباخ رونمایی شد

کانال تلگرامی «حواس پرت» خبر داد: مرسدس بنز میباخ از خودروی الکتریکی خود برای روستاییان رونمایی کرد. این خودرو برای دو نفر طراحی شده است، مجهز به یک قفسه سقف اضافی است و داخل آن از چرم صاف به رنگ ماسه (برای مطابقت با رنگ بدنه) ساخته شده است. این خودرو با برق کار می‌کند و دارای یک پنل خورشیدی در زیر کاپوت است که می‌تواند در پارکینگ‌ها برای شارژ مجدد باتری‌ها باز شود. در وصفش فقط کلمه رؤیایی رو می‌تونم به کار ببرم...

ایده رفع مشکل غیبت دانش‌آموزان با کمک هوش مصنوعی

کانال تلگرامی «مجله هوش مصنوعی» نوشت: غیبت دانش‌آموزان و عقب ماندن از کلاس و درس، مشکلی است که محدود به یک کشور و منطقه نیست. در ایالات متحده، سالانه به‌طور میانگین بیش از ۸ میلیون دانش‌آموز به‌طور مکرر غیبت می‌کنند. پس از کرونا، این رقم به ۳۶ میلیون نفر رسید. تا اینکه یک معلم سابق ریاضی تصمیم گرفت برای این مشکل چاره‌ای بیندیشد. نامش «جوآنا اسمیت» است. ۳۰ ساله و اهل بوستون. اخیراً نامش در لیست کارآفرینان برتر زیر ۳۰سال مجله فوربس منتشر شده. او یک پلتفرم آموزشی مبتنی بر هوش مصنوعی به نام AllHere (به معنای همه حاضرند)، طراحی کرده است. این پلتفرم که گفت‌وگومحور و مبتنی بر چت‌بات‌ها و پیام‌رسانی دوطرفه است، حضور، تداوم و امکان ادامه تحصیل را برای دانش‌آموزان هزاران مدرسه در ایالات متحده، افزایش می‌دهد. با کمک این پلتفرم، وضعیت آموزش عمومی در دوران پساکرونا، منصفانه‌تر و برگشت‌پذیرتر خواهد بود. هدف آنها این است که پاسخ سیستم‌های آموزشی به پاندمی، «بازگشت به وضعیت نرمال» نباشد چون در وضعیت نرمال پیش از کرونا، دانش‌آموزان آسیب‌پذیر از حمایت‌های لازم محروم بودند.

انسان گرفتار در اصالت رفاه و مصرف

حسن باویر در کانال تلگرامی خود نوشت: اصالت رفاه و مصرف‌گرایی، دو مؤلفه مهم و کلیدی در تمدن غرب هستند؛ در اندیشه غربی، رفاه و لذت فردی اصالت دارد و به عنوان یک تفکر بنیادین در جان مردم نهادینه شده که اثر آن را در سبک زندگی و فرهنگ آنها مشاهده می‌کنیم. سبک زندگی مبتنی بر مصرف‌گرایی یکی از نمودهای این نوع تفکر است. و اساساً تمدن غرب یکی از کارکردهای اصلی خود را در لایه حاکمیتی، تأمین همین سبک زندگی مبتنی بر رفاه و لذت در جامعه معرفی می‌کند و تحقق بهشت زمینی را به عنوان مقصد تمدن غرب وعده می‌دهد!

در این میان، رسانه‌های نوین نقشی اساسی دارند. آنها برخی از تفکرات مردم را تقویت می‌کنند؛ برخی را از بین می‌برند و تفکرات جدیدی را به وجود می‌آورند؛ رسانه‌ها الگوهای رفتاری و سبک زندگی خاصی را ترویج می‌کنند؛ رسانه‌ها برای مردم نیازهای کاذب می‌سازند؛ رسانه‌ها به مسئله‌های ذهنی جامعه جهت می‌دهند؛ رسانه‌ها تعیین می‌کنند که مردم به چه چیزی بیندیشند؛ و...

اگرچه تمدن غرب نتوانست وعده بهشت زمینی خود را محقق کند، اما از طریق رسانه‌ها توانست مردم را به تکاپوی این بهشت زمینی بیندازد و همین تکاپو تأمین‌کننده حیات این تمدن است!

اینستاگرام از سال آینده درباره استفاده بیش از حد هشدار می‌دهد

کانال تلگرامی اعتماد آنلاین نوشت: آدام موسری، مدیر اینستاگرام اعلام کرد این شبکه اجتماعی ابزاری ایجاد می‌کند تا جلوی به دام افتادن کاربران را در صفحات و استوری‌ها بگیرد. وی گفت در حال آزمایش ویژگی «Take a Break» هستیم که زمان صرف شده کاربران در این شبکه اجتماعی را به آنها یادآوری می‌کند. ابزار «استراحت کن» کاربران را تشویق می‌کند که بعد از مدت زمانی مشخص، گشت‌وگذار در اینستاگرام را کنار بگذارند. این ویژگی از سال ۲۰۲۲ برای همه فعال می‌شود. موسری درباره حفاظت از نوجوانان هم گفت: مشغول کار روی سیستمی هستیم که وقتی متوجه شود نوجوانان بارها و بارها یک محتوا را بررسی می‌کنند که اتفاقاً برای سلامتی آنها مفید نیست، ما آنها را وادار می‌کنیم تا به محتوای دیگری نگاه کنند.

راز بوگوتا

کانال تلگرامی «اکسیژن» نوشت: مجله اکونومیست همه ساله فهرست‌هایی از رده‌بندی شهرهای جهان از نظر انواع مؤلفه‌های اقتصادی و اجتماعی منتشر می‌کند، به عنوان مثال رده‌بندی ثروتمندترین شهرهای جهان، امن‌ترین شهرهای جهان، سالم‌ترین شهرهای جهان از نظر بهداشتی و...

امسال این مجله رده‌بندی تازه‌ای با عنوان «۱۰ شهر برتر جهان از منظر امنیت محیط زیستی» منتشر کرده است. این ۱۰ شهر به ترتیب عبارتند از: ۱- ولینگتون، ۲- تورنتو، ۳- واشنگتن دی‌سی، ۴- بوگوتا، ۵- میلان، ۶- کپنهاگ، ۷- استکهلم، ۸- ریودوژانیرو، ۹- زوریخ و ۱۰- کوالالامپور.

چه چیزی در این فهرست غافلگیرکننده است؟ بله، حضور بوگوتا در جمع ۱۰ شهر امن محیط زیستی جهان و قرار رفتن این شهر در ردهای بالاتر از شهرهایی مثل کپنهاگ، استکهلم و زوریخ. بوگوتا را بیشتر با ناامنی، جنگ، جدال، پابلو اسکوبار و دیگر قاچاقچیان موادمخدر می‌شناسیم. اما چگونه است که به این فهرست راه یافته است؟ برای دانستن چرایی این انتخاب، باید نگاهی به شاخص‌های مورد اعتنای گزینشگران این رده‌بندی بیندازیم.

قرار گرفتن نام شهر بوگوتا در لیست برنامه محیط زیست سازمان ملل بسیار عجیب و در عین حال جالب است. جالب‌تر اینکه بوگوتا، تا چند سال قبل خود یکی از آلوده‌ترین شهرهای قاره امریکا بود اما اکنون با اجرای چند طرح توانسته بیشترین سهم را در کاهش آلاینده‌ها داشته باشد. بر اساس آنچه که «واحد اطلاعات مجله اکونومیست» اعلام کرده است، در تدوین چنین فهرستی شاخص‌هایی همچون برخورداری از برنامه جامع پایداری، برقراری مشوق‌ها برای توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر، مدیریت مناسب پسماند، کیفیت هوا، پوشش جنگلی شهر و ضریب تنش آبی لحاظ شده است. قطعاً کمابیش همه شهرهای جهان برای بهبود امنیت محیط زیستی می‌کوشند و هر کدام برای ارتقا در شاخص‌های مذکور قدم‌هایی برداشته‌اند. اما دستیابی به برخی از این معیارها دشوارتر است. در این میان از همه سخت‌تر تبدیل انرژی تجدیدپذیر به سوخت مصرفی غالب شهر است. برای مثال بعید است که هیچ‌یک از کلانشهرهای ایران تا ۲۰ سال آینده هم بتوانند سهم درخوری از انرژی تجدیدپذیر را جایگزین سوخت‌های فسیلی موجود کنند. اما این کاری است که بوگوتا در انجام آن موفق بوده. هم‌اکنون انرژی‌های تجدیدپذیر، بیش از ۵۰درصد از سوخت مصرفی این شهر را شامل می‌شود. این چیزی است که شهرهای بزرگ و مرفه اروپای غربی هم در انجام آن ناموفق بوده‌اند. رویکرد به انرژی پاک به معنای برخورداری از هوای پاک نیز هست. به خاطر موقعیت جغرافیایی در منطقه حاره، قاعدتاً بوگوتا چندان هم با تنش آبی یا کمبود فضای سبز روبه‌رو نیست. می‌ماند فقط مدیریت پسماند که لابد در آن هم موفقیت قابل توجه داشته‌اند. پس به واقع آن اقدام کلیدی که شهر معمولاً جنگ‌زده بوگوتا را به فهرست ۱۰ شهر برتر از نظر محیط زیستی امن و پایدار در جهان کشانده، همان رو آوردن به انرژی تجدیدپذیر بوده است.